

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 08254

LEYENBIKHER FAR DER
IDISHER SHUL

Israel Steinbaum

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

לייענביכער פאר דער אידישער שול

דאָס ערשטע לייענבוך

צוזאמענגעשטעלט פון

י. שטיינבוים

אילוסטרירט פון

ב. אראנסאן, א. גודעלמאן, ז. מאור, י. קאטלער

פארלאג „ערציוונג“, ניו יארק—1924

הויפטפארקויף ביים פארלאג פון

מאקס נ. מייזל

ניו יארק

424 גרענד סטריט

Copyright 1924
by
ISRAEL STEINBAUM
New York, N. Y.

לייענביכער פאר דער אידישער שול

אינהאלט :

זייט

5	-----	עטלאכע באמערקונגען
7	-----	1. איינס, צוויי, דריי — נחום י.
8	-----	2. רידל דערידל — מ. זארודין
9	-----	3. עטל די קליינע — ב. סמאליאר
10	-----	4. די זידעס מיט די באבעס — מאני לייב
11	-----	5. בערל לעקער — ב. סמאליאר
12	-----	6. אמאל איז געווען — פאלקס ליד
13	-----	7. קוקרעקו האז — נחום י.
14	-----	8. כ'קען א קינד — סמאליאר
15	-----	9. דער פעטער עליע — מ. זארודין
16	-----	10. עליע קאפעליע — נחום י.
17	-----	11. פייגעלע, פייגעלע — פאלקס ליד
18	-----	12. די מומע זעלדע — לאה קאפילאוויטש
19	-----	13. זיצו, זיצו, זיבן מיין — מ. זארודין
20	-----	14. א גרויסער פארדינער — לאה קאפילאוויטש
21	-----	15. שלאף, שלאף, שלאף — פאלקס ליד
25	-----	16. האב איד א פאר אקסן — פאלקס ליד
25	-----	17. ווער ווייס איינס — פאלקס ליד
27	-----	18. ציגעלע און וויגעלע — לעאז עלבע
28	-----	19. זיסעלע און ניסעלע — לעאז עלבע
29	-----	20. ארעלע און בארעלע — לעאז עלבע
30	-----	21. דאס קינד און די פעני — י. לעווין (פון „אנפאנגער“)
31	-----	22. אינגעלע צינגעלע — מ. מארגאלין
32	-----	23. די קרא און דער פוקס — א. שטיינבארג (פון „א"ב“)
33	-----	24. א פארבלאנדזשעט קעצעלע — מ. מארגאלין
34	-----	25. איינס א הינטל — ז. ראזענטאל
35	-----	26. א קלוגער ענטפער — י. לעווין (פון „אנפאנגער“)
36	-----	27. דער יעגער — י. 5. פריץ

28.	די בעסטע מאמע — י. קאצענעלסאן (פון „מיון אידיש בוך“)
37	— — — — —
29.	א מעשה מיט א בער — מ. בירנבוים — — — — —
30.	סאמעטל און זיידעלע — מ. בראדערזאן — — — — —
31.	ניט צעקריגט זיך — י. לעווין (פון „אנפאנגער“) — — — — —
32.	איד און זעלדע — לאה קאפילאָוויטש — — — — —
33.	די זון און די לבנה — נאך מ. ק. קאול — — — — —
34.	אין א שטרויען וועגעלע — ז. וויינפער — — — — —
35.	פאלנדיקע שטערן — בר. גרים — — — — —
36.	אויף א שליטל — לאה קאפילאָוויטש — — — — —
37.	פארוואס דער בער האט א קורצן עס — נאך פ. אסביערנ-סען און י. מאַע — — — — —
50	— — — — —
38.	א גוטער דאקטאר — לאה קאפילאָוויטש — — — — —
39.	צוויי ברידער — נאך ל. ריטשארדס — — — — —
40.	איד האב געהאט א הינטעלע — ל. נידום — — — — —
41.	די גאנז אויף איין פוס — י. לעווין (פון „אנפאנגער“) — — — — —
42.	דער וואראבייטשיק — מ. סיביריאק — — — — —
43.	פארוואס די קאץ וואשט זיך נאכ'ן עסן — אידיש :
63	— — — — —
44.	דאס נייע קליידל — לאה קאפילאָוויטש — — — — —
45.	דער האן און די הון — ד. רויכל — — — — —
46.	הירושענע קאשע — בר. גרים — — — — —
47.	דאס אינגל-פייגעלע — אנדערסען — — — — —
48.	האָז און לייב — ד. רויכל (איל. מ. עפשטיין) — — — — —
49.	דער האן און דאָס בעבעלע — ש. רייען (אילוסטרירט מ. עפשטיין) — — — — —
78	— — — — —
50.	ס'וואונדער ארבעסל — ל. קוויטקא (איל. ליסיצקי) — — — — —
51.	דאָס גאלדענע קייקעלע — ש. גיטעליס (נאָך בערגל-סאן) — — — — —
87	— — — — —
52.	דער מילנער, די מילנערין און די מילשטיינער — פעטער ב-ציון (איל. א. ליסיצקי) — — — — —
92	— — — — —

עטלאַכע באַמערקונגען

1. אויפ'ן אידישן ביכער־מאַרק געפינען זיך שוין איצטער אַ היפשע צאָל אַנפאַנגער־טעקסטן צו לערנען קינדער לייענען און שרייבן אידיש און אַ ריי כרעסטאָמאָטיעס — אַרײַנצופירן די קינדער אין דער וועלט פון דער אידישער און טיילווייז אין דער וועלט פון דער אַלגעמיינער ליטעראַטור. אָבער נישט געקוקט דערויף, פילט זיך אַ דוחק, דאָ ביי אונז, אזוי גוט, ווי אויף יענער זייט ים, אין נייע טעקסטן, וואָס זאַלן זיין צופרידנשטעלנדיקער סאי בנוגע דער מעטאָדע, וואָס דאַרף באַנוצט ווערן אין אונטער־ריכט (דער עיקר ביי אַנפאַנגער), סאי בנוגע דעם אינהאַלט, וואָס דאַרף זיין דער הויפּט־ציל אין יעדער שול־אַרבעט. אָט דער דוחק אין אַ בעסערע מעטאָדע און אין אַ בעסערן אינהאַלט, האָט גע־פירט צו דער צוזאַמענשטעלונג פון דער סעריע „לייענביכער פאַר דער אידישער שול“ פון וועלכער עס ערשיינען איצטער די ערשטע צוויי טיילען.

2. אַלע פראַגן בנוגע דער מעטאָדע פון לערנען, לייענען און שרייבען אידיש, ווערן פון דעם צוזאַמענשטעלער באַהאַנדלט אין זיין „האַנטבוך“ צו דער סעריע לייענביכער, וואָס ערשיינט גלייכ־צייטיק מיט די כרעסטאָמאָטיעס. אין „האַנטבוך“ וועט דער לע־רער אויך געפינען גענויע אָנווייזונגען, ווי אַנצוגיין מיט יעדער לעקציע, באַזונדערס בנוגע די לעקציעס פון ערשטן לייענבוך.

3. די ערשטע צוויי טיילן זיינען באַשטימט פאַר דעם ערשטן יאָר אַרבעט אין דעם למוד פון אידיש, אין די דורכשניטלאַכע איר דישע שולן אין אַמעריקע. ווי לאַנג עס דאַרף נעמען אַדורכצוגיין דאָס ערשטע לייענביכל און ווי לאַנג — דאָס צווייטע, אין אַפֿ-

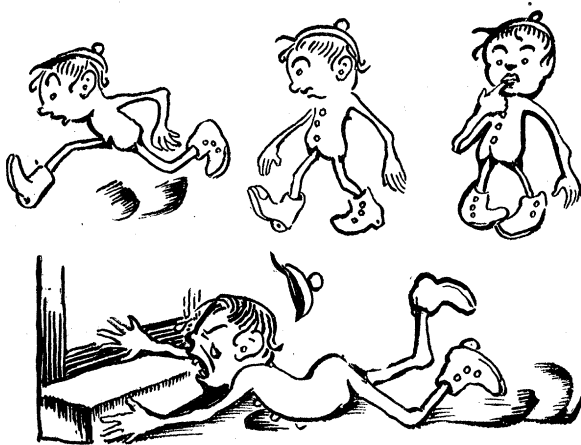
הענגיק אן דעם אופן, ווי דער לערער פירט דורך זיין ארבעט און אן דעם עלטער פון די קינדער, וואס קומען אן אין ערשטן קלאס. אונטער די איצטיקע באדינגונגען איז שווער אוועקצושטעלן א מאס פאר אלע שולן.

4. דער צוזאמענשטעלער האט זיך באנוצט מיט די מערסטע אידישע טעקסטביכער און קינדער-זשורנאלן ביים צוזאמענשטעלן די ערשטע צוויי ליענביכער, באזונדערס מיט די פאלגנדע זשורנאלן: „קינדער זשורנאל“ (ארויסגעגעבן פון שלום עליכם פאלקס אינסטיטוט, נויארק), „קינדערלאנד“ (ארויסגעגעבן פון ארבעטער רינג, נויארק) און „גריניקע בימעלאד“.

5. דער צוזאמענשטעלער איז שולדיק א דאנק דעם אידישן דיכטער נחום י. און דעם מעשהדערציילער לעאן עלבען פאר זייער וואונדערבארער גרייטקייט אים צו העלפן מיט זייערע שאפונגען; דעם טאלאנטפולן ריימען-מאכער ב. סמאליאר פאר דער זעלבער גרייטקייט; דעם לערער א. ל. גאלדמאן פאר זיינע אנווייזונגען בנוגע דעם צוזאמענשטעל פון די מאטעריאלן, און דעם ענערגישן שול-טוער י. קאמינסקין (פון די שלום עליכם פאלקס שולן) פאר זיין גרויס-ארטיקן אינטערעס אין דער ארבעט.

דא דארף אויך דערמאנט ווערן, אז דעם פלאן ארויסצוגעבן צוויי באזונדערע ביכער פאר'ן ערשטן יאר, האט דער ערשטער אדורכגעפירט יוסף וואל, דער מחבר פון „דאס ערשטע בוך“. שפעטער האט דאס זעלבע געמאך י. לעווין אין זיין „אנפאנגער“. דער איצטיקער צוזאמענשטעלער פאלגט נאך דעם זעלבן פלאן.

איינס, צוויי, דריי

איינס — אָט שטייט ער,
צוויי — אָט גייט ער,
דריי — אָט נעמט ער לויפן שנעל.

שנעל געלאָפן —
ניט געטראָפן :
האַפּ! געפאלן לעבן שוועל.

רִידֶל-דֶּעֶרִידֶל

רִידֶל-דֶּעֶרִידֶל,
די קאץ מיטן פִּידֶל,
די קו איז געפֿלויגן איבערן דאך.
דער הונט גיט אַ לאך,
ווען ער זעט אזא זאך;
און דער טאָפּ טאַנצט אוועק
מיט די לעפעלאך.

עמל די קליינע

עמל די קליינע
האט געשפילט זיך אין קיך,
איז געקומען דאס קעצל
און פארשלעפט אירע שיך.
זיצט עמל די קליינע
אין שטוב איצט אליין,
און ווארט ביז די מאמע
וועט קומען צוגיין.

די זיידעס מיט די באַבעס

די זיידעס מיט די באַבעס
קומען פון אלע עקן.
מיט די גרויסע מאַרבעס,
מיט די לאַנגע שטעקנס.

און קינדערלאך, וואָס וויינען,
ווילן גוט ניט זיין, —
אין די גרויסע מאַרבעס
כאַפן זיי אַרײַן.

בערל לעקער

בערל לעקער איז געקומען צום בעקער
פרייטיק, האלב נאך זעקס;
זאגט בערל לעקער צו דעם בעקער:
— גיב מיר זיס געבעקס.
זאגט דער בעקער צו בערל לעקער:
— ווייז מיר פריער געלט.
זאגט בערל לעקער צו דעם בעקער:
— אַט דאָס איז, וואָס מיר פֿעלט.

אַמאָל איז געווען אַ הונ מיט האָז

- אַמאָל איז געווען אַ הונ מיט אַ האָז —
די מעשה הייבט זיך אָן.
- אַמאָל איז געווען אַ קו מיט אַ קאַלב —
די מעשה איז שוין האַלב.
- אַמאָל איז געווען אַ וואָגן מיט אַ שליסן —
די מעשה איז שוין אין מיטן.
- אַמאָל איז געווען אַ שטאַק מיט אַ שטעקעלע —
די מעשה איז שוין אַ ברעקעלע.
- אַמאָל איז געווען אַ קאַז מיט אַ מויו —
די מעשה לאַזט זיך אויס.

קוקורעקו, האן!
בעטלער קומען אן!
קומען ערגעץ פון דער ווייט;
ווער אין לאטעס,
ווער אין שמאטעס,
ווער אין זופיצעס פון זייד.
קוקורעקו, האן,
בעטלער קומען אן.

ווער איז דאָס קינד ?

כ'קען אַ קינד וואָס שרייט און טומלט,
און לאַזט די מאַמע נישט צורן,
דו ווילסט וויסן, ווער דאָס קינד איז ?
ניט דו, אַ ניין ! ניט דו.

כ'קען אַ קינד וואָס וויל נישט פאַלגן,
און שלאָגט די שוועסטער אימערצו ;
דו ווילסט וויסן, ווער דאָס קינד איז ?
ניט דו, געוויס ניט דו ...

דער פעטער עליע

גאס איין, גאס אים,
 לויפט דער פעטער עליע,
 טרעפ ארויף, טרעפ אראפ,
 אין זיין לאנגער דעליע.
 ער קלאפט אין די פענסטער,
 ער שרייט דורך דער טיר:
 זיינען די קינדערלאך אין בעט שוין?
 אגיס, נעם איך זיי צו מיר.

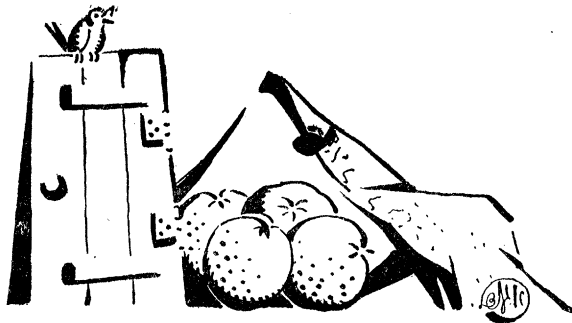
עליע קאפעליע

עליע-קאפעליע, לאנגע פיס,
 זאג, וואס דארפסטו האבן?
 איך האב געבראכט א זעקל ניס
 און א זיסן פלאדן.

זיבן געבליבן, אכט געבראכט,
 נייען אלץ אינאיינעם, —
 האט איך, קינדער, א גוטע נאכט
 און א טאג א שיינעם.

פייגעלע, פייגעלע

- פייגעלע, פייגעלע !
- פל, פל, פי !
- וואו איז דער טאטע ?
- ניטא הי.
- ווען וועט ער קומען ?
- מארגן פרי.
- וואס וועט ער ברענגען ?
- מאראנצן פיר.
- וואו וועט ער זיי שמעלן ?
- הינטער דער טיר.
- מיט וואס וועט ער זיי צודעקן ?
- מיט פאפיר.
- ווער וועט זיי עסן ?
- איך מיט דיר.

די מומע זעלדע

הענט אויף מיינע אייגעלאך,
א שטימע הינטער מיר:
— זאג, ווער איז דאס מאַטעלע?
ווער שטייט דאס הינטער דיר?

— כווייס ניט מומע זעלדעניו,
דו האסט דאך מיר פארבלענדט;
ווי-זשע קען איך וויסן.
אז דו נעמסט ניט צו די הענט?

זיצן, זיצן זיבן מיין

זיצן, זיצן זיבן מיין
אין א שטאל און שפינען;
נייט די געלע קאץ פארביי
און שטופט איר קאפ דרינען.
— זאל איך אריינגיין העלפן איך
די פעדים אפצורייסן?
— ניין, ליבע קאץ, ביסט אויסן בלויז
די קעפ אונז אפצובייסן.

א גרויסער פארדינער

אלע טאג פארדין איך געלט.
אוי, ווי רייך איך בין!
ווייסטו וויפיל איך פארדין?
פארן אפּוואַשן די הענט
גיט די מאמע מיר א סענט;
און אז פאפא זוכט זיין הוט
לויף איך שנעל און געפין —
גיט ער מיר דערפאר א סענט.
און אז איך בין זייער גוט,
קריג איך נאך א סענט פון מאמען.
וויפיל קומט דאס אויס צוזאמען?

שלאף, שלאף, שלאף

שלאף, שלאף, שלאף.
דער מאמע וועט פארן אין דארף;
וועט ער ברענגען אן עפעלע —
וועט זיין געזונט דאס קעפעלע.

שלאף, שלאף, שלאף.
דער מאמע וועט פארן אין דארף;
וועט ער ברענגען א ניסעלע —
וועט זיין געזונט דאס פיסעלע.

שלאף, שלאף, שלאף.
דער מאמע וועט פארן אין דארף;
וועט ער ברענגען אן ענטעלע, —
וועט זיין געזונט דאס הענטעלע.

שלאף, שלאף, שלאף.
דער מאמע וועט פארן אין דארף;
וועט ער ברענגען א העזעלע —
וועט זיין געזונט דאס געזעלע.

שלאף, שלאף, שלאף.
דער מאמע וועט פארן אין דארף;
וועט ער ברענגען א פייגעלע —
וועט זיין געזונט דאס אייגעלע.

האַב אײך אַ פאַר אַקסן

האַב אײך אַ פאַר אַקסן. אַקסן.
וואָס זײ בראַקן לאַקשן. לאַקשן.
אַך וואונדער, איבער וואונדער.
ווי די אַקסן בראַקן לאַקשן.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.

האַב אײך אַ פאַר בערן. בערן.
וואָס זײ שטיבער קערן. קערן.
אַך וואונדער, איבער וואונדער.
ווי די בערן שטיבער קערן.
ווי די אַקסן בראַקן לאַקשן.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.

האַב אײך אַ פאַר ציגן. ציגן.
וואָס זײ קינדער וויגן. וויגן.
אַך וואונדער, איבער וואונדער.
ווי די ציגן קינדער וויגן.
ווי די בערן שטיבער קערן.

ווי די אַקסן בראַקן לאַקשן.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.

האַב איך אַ פאַר פייגל, פייגל,
וואָס זיי באַקן בייגל, בייגל.
אַך וואונדער, איבער וואונדער,
ווי די פייגל באַקן בייגל,
ווי די ציגן קינדער וויגן,
ווי די בערן שטיבער קערן,
ווי די אַקסן בראַקן לאַקשן.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.
דאָס איז מיר אַ וואונדער.

ווער ווייס איינס

.1

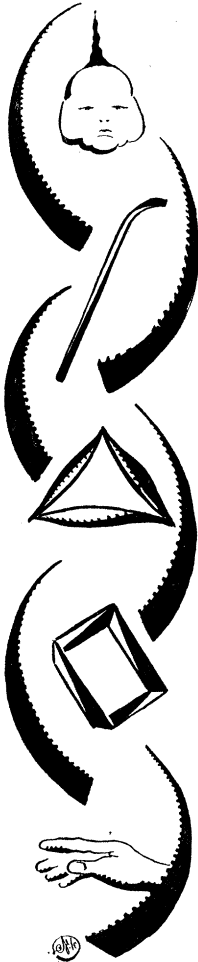
ווער ווייס איינס?
— איינס ווייס איך:
איינס איז א קעפעלע
מיט א קליין צעפעלע

.2

ווער ווייס צוויי?
— צוויי ווייס איך:
צוויי עקן
האט א שטעקן.
איינס איז א קעפעלע
מיט א קליין צעפעלע.

.3

ווער ווייס דריי?
— דריי ווייס איך:
דריי עקן
האט א קרעפל.
צוויי עקן
האט א שטעקן.
איינס איז א קעפעלע.
מיט א קליין צעפעלע.

4.

ווער ווייס פיר ?

— פיר ווייס איך :

פיר עקן

האַט אַ בעקן.

דרײַ עקן

האַט אַ קרעפל.

צוויי עקן

האַט אַ שטעקן.

אינס איז אַ קעפעלע

מיט אַ קליין צעפעלע.

5.

ווער ווייס פינה ?

— פינה ווייס איך :

פינה פינגער

איז אַ כאַפּ,

פיר עקן

האַט אַ בעקן.

דרײַ עקן

האַט אַ קרעפל.

צוויי עקן

האַט אַ שטעקן.

אינס איז אַ קעפעלע

מיט אַ קליין צעפעלע.

ציגעלע און וויגעלע

ציגעלע-מיגעלע איז געשטאנען
אונטער אינגעלעס וויגעלע.
ווי ציגעלע אריין אין וויגעלע.
זאגט מאמע: ניטע ציגעלע,
אינגעלע אין וויגעלע!
זאגט ציגעלע: איך אויך אין וויגעלע!
זאגט מאמע: אינגעלע אין וויגעלע,
ציגעלע אונטער וויגעלע!
נעמט ציגעלע וויינען: או! או! או!
זאגט מאמע: אינגעלע אין וויגעלע,
אט איז מילך אין קריגעלע!
ציגעלע מילך געטרונקען.
ציגעלע מער ניש געוויינט.

זיסעלע און ניסעלע

זיסעלע האט א ניסעלע.
וואו גענומען ? געפונען !
נעמט זיסעלע דאס ניסעלע,
גיט א קייקל מיטן פיסעלע.
איז אוועק ניסעלע.
וויינט זיסעלע :
וואו מיין ניסעלע ?
קומט מאמע און פרעגט :
וואס וויינסטו, זיסעלע ?
ענטפערט זיסעלע :
ניטא קיין ניסעלע !
זאגט די מאמע :
וויין ניט זיסעלע.
נאדיר אן אנדער ניסעלע.
זיסעלע וויינט ניט מער.

ארעלע און בארעלע

ארעלע זעט א בארעלע.
וואו? אויפן ביימעלע.
זאגט ארעלע צו בארעלע:
פאר אראפ, בארעלע!
בארעלע וויל ניט פאלן.
נעמט ארעלע א שטעקעלע.
ניט א קלאפ ביימעלע
אין קעפעלע.
בארעלע וויל שוין פאלן.
ניט ארעלע נאך א קלאפ,
בארעלע געפאלן.
ארעלע אויפגעהויבן בארעלע,
ארעלע געגעסן בארעלע.
ארעלע איז גאר ניט קיין בארעלע.

דאס קינד און די פעני

א קינד איז געשטאנען און געוויינט. קומט אן א מאן.

— וואס וויינסטו, אינגעלע? — פרעגט דער מאן.
איך האב פארלארן א פעני, — ענטפערט דאס קינד.

— נא דיר אן אנדערע פעני, זאגט דער מאן.
דאס קינד נעמט די פעני און וויינט ווידער.
— וואס וויינסטו איצט? — פרעגט דער מאן.
— ווען איך וואלט ניט פארלארן מיין פעני, —
ענטפערט דאס קינד, — וואלט איך דאך איצט געהאט צוויי.

אינגעלע-צינגעלע

אמאל איז געווען א באבע מיט א זיידן. זיי האבן נישט געהאט קיין קינדער און ס'איז זיי געווען זייער אומעטיק.

אינגמאל, אין א זומערדיקן טאג, זיצט זיך די באבע אויפן גאניק און שטריקט א זאק. זעט זי, ווי עמיצער קריכט ארויס פון גראז און דראפעט זיך צו איר אויפן שוים. זי טוט א קוק, ערשט ס'איז א אינגעלע, א שיינס א קליינס, ווי א קליין פינגערל די גרויס.

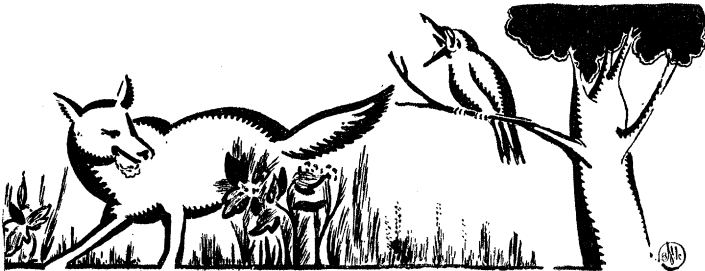
האט די באבע געבראכט דאס אינגעלע צום זיידן. האבן באבע און זיידע אים א נאמען געגעבן: אינגעלע-צינגעלע.

אינגעלע-צינגעלע פלעגט ארומגיין אויפן טיש צווישן די טעלערס; ער פלעגט עסן פון א שאַלעכץ פון א נוס און טרינקען וואסער פון א פינגערהוט. די באבע מיטן זיידן האבן אים גע-האדעוועט און האבן זיך זייער געפרייט מיט אים.

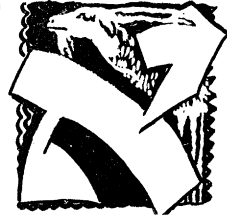
די קראָ און דער פוקס

אויפן בוים שטייט אַ קראָ.
די קראָ האלט אין מויל אַ שטיקל קעז.
קומט דאָס פיקסעלע, צוקער-פיקסעלע,
און סע רעדט זיך זים:
קראָעלע! קראָעלע!
דו ביסט אזוי שיין! אזוי שיין!
שפיל מיר, שפיל, מיין טייערס, שפיל אַ לידעלע!
שפילסט דאָך שענער פונם בעסטן פידעלע!
קראָקעט די קראָ: קראָ, קראָ, קראָ!
פאלט דער קעז פון מויל אַרויס.
כאפט דאָס פיקסעלע דעם קעז
און אויס! — נישטאָ מיך!

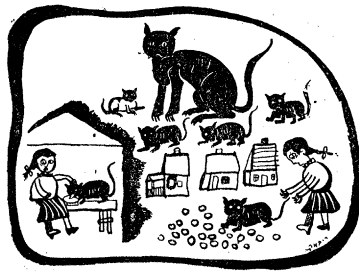

א פארבלאנדזשעט קעצעלע

קאץ האט אמאל געהאט עטלאכע
קעצעלאך. איינמאל איז זי ארויס
מיט די קעצעלאך שפאצירן. איז
איין קעצעלע אוועקגעלאפן און
איז פארבלאנדזשעט געווארן.

דאס פארבלאנדזשעטע קעצע-
לע איז געווען זייער א קליינס און איז געווען
בלוינד. איז עס ארומגעקראכן איבער די שטיי-
נער פון די גאסן און האט געמיאוקעט און געוויינט.
גייט פארביי א מידעלע. זעט דאס מידעלע
— א קעצעלע שטייט און וויינט. נעמט זי דאס
קעצעלע אויף די הענט, זעט זי — עס איז בלינד.
האט דאס מידעלע צוגענומען דאס קעצעלע
צו זיך אהיים. זי האט עס געהאדעוועט מיט מילך
און דאס קעצעלע האט זי דערפאר זייער ליב
געהאט.

איינס א הינטל

איי, איי, איי,
כ'האב געהאט נאך צוויי:
איינס א הינטל,
צוויי א קעצל,
אט דאס זיינען זיי.
איי, איי, איי!
כ'האב געהאט נאך דריי:
קעצל, הינטל,
און א לעמל,
לעמל-לעמעריי.
קיר, קיר, קיר!
איצטער האב איך פיר:
סיהאט מין טאטע
געקויפט א פערדל,
פאר א דרייער מיר.

א קלוגער ענטפער.

ווי קינדער זיינען אמאל גע-
גאנגען שפאצירן. זיינען זיי פאר-
בייגעגאנגען א טיף גרוב.
פרעגט איין קינד ביים צווייטן:
וואס וואלסטו געמאן, ווען דו
וואלסט אריינגעפארן אין דעם
גרוב?

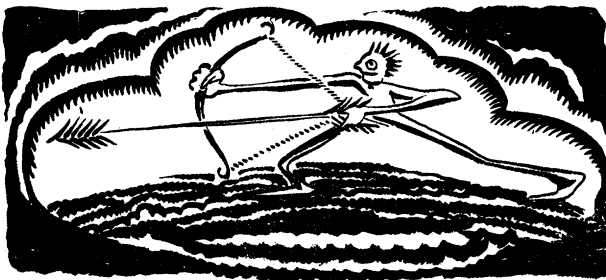

— איך וואלט געשריען און גערופן מיאל
ברענגען א לייטער און מיך ארויסנעמען.
— און ווען קיינער וואלט דיך ניט געהערט,
וואס וואלסטו דאן געמאן?
— דאן וואלט איך אליין אהיימגעלאפן. גענו-
מען אונזער לייטער און וואלט אליין ארויסגע-
קראכן פון גרוב.

דער יעגער

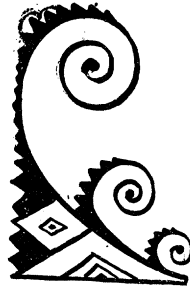
יאנקעלע וויל א יעגער זיין.
יאנקעלע וויל אין וואלד אריין.
שיסן וויל ער נאָר א בער —
וואו נעמט מען געווער ?
אונזער יאנקעלע דערזעט :
אין ווינקעלע א בעזים שטייט,
מיטן בעזים וועט ער יאָגן
און א גרויסן בער דערשלאָגן.
ער קאָן אין שטוב שוין מער ניט בלייבן,
וויל דעם בעזים אונטערהייבן ;
שווערער בעזים קערט זיך איבער —
און דער יעגער פאלט אריבער.
נישט קיין בער און נישט קיין האָז,
און צעשלאָגן זיך די נאָז.
ער וויל שוין נישט אין וואלד אריין,
ער וויל שוין נישט קיין יעגער זיין.

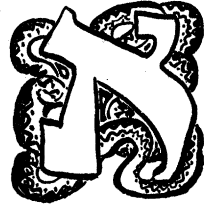
די בעסטע מאמע.

א מיידעלע איז געשטאנען אין גאס און האט
געוויינט. גייט פארביי א מאן און פרעגט:
— וואס וויינטו, מיידעלע? האסטו עפעס
פארלארן?

— איך ווייס ניט, וואו מיין מאמע איז, — האט
דאס מיידעלע געענטפערט און ווידער געוויינט.
האט דער מאן זי ווידער געפרעגט:
— ווער איז דיין מאמע, מיידעלע?
האט דאס מיידעלע געענטפערט:
— איר קענט ניט מיין מאמען? זי איז די
בעסטע און שענסטע מאמע פון אלע מאמעס
אויף דער וועלט.

מאל איז געווען א מאמעלע. האט זי געהאט א סך קינדערלאך. איז זי געגאנגען אין וואלד אריין קלייבן שפענדערלאך. האט זי אנגעזאגט די קינדערלאך, אז זיי זאלן קיינעם נישט אריינלאזן דא.

ביז זי וועט קומען.

איז דאס מאמעלע אוועקגעגאנגען. האבן זיך די קינדערלאך פארקייטלט און באהאלטן: איינס הינטערן בעט, איינס הינטערן קוימען, איינס אויפן קוימען.

קומט צוגיין א בער, שטעלט זיך הינטער דער טיר און רופט:

— קינדערלאך, קינדערלאך, עפנט מיר, וועל איך אייך געבן לאקשן מיט מילך. ענטפערן די קינדערלאך:
— ניין!

— קינדערלאך, קינדערלאך, עפנט מיר, וועל איך אייך געבן הירוזש מיט מילך.
— ניין!

איז געגאנגען דער בער, האט געגעבן א קלאפ

מיטן פוס אין דער טיר. איז זי צעשפאלטן גע-
וואָרן און ער איז אַרײַנגעגאַנגען. אויפגעגעסן אלע
קינדערלאך און געלייגט זיך שלאָפן.

קומט צוגיין דאָס מאמעלע. זעט זי: אין הייז
שלאָפט אזא גראַבער אַנגעגעסענער בער און די
קינדערלאך זיינען נישטאָ. נעמט זי אַ מעסער,
שניידט אויף דעם בויך פון בער, נעמט צוריק אַרויס
די קינדערלאך און לייגט אַרײַן שטיינער און זאַנט:
שטיינער, ביינער, קלינגען אין בויך —
די קינדערלאך וועלן עסן לאַקשן מיט יויד!

סאַמעטל און זיידעלע

זיינען דא צוויי אינגעלאך,

צוויי אינגעלאך,

בידע, בידע, קליין.

אינעם רופט מען ס א מ ע ט ל ,

צווייטן רופט מען ז י י ד ע ל ע —

זיינען בידע שוין!

זיינען בידע שוין!

וואוינען זיי אין ערגעץ

אין ערגעץ —

אינמיטשניקע אליין.

סאַמעטל און זיידעלע

וואוינען אין א בידעלע,

וואוינען אין א פאלאצל *

פונם מירמלשטיין!

— שפילן זיי אין יאָגעלאך —

אין יאָגעלאך :

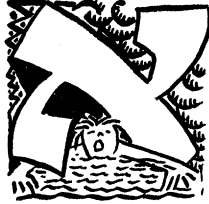
שפילן זיי מיט זון!
האָבן ביידע אינגעלאַך,
סאמעטל און זיידעלע,
גרויסע פרייד דערפון,
גרויסע פרייד דערפון.

לאַזט די זון אויף גרעזעלאַך —
אויף גרעזעלאַך,
ג ו ל ע ר ג ע
פיל העזעלאַך!
יאָגן זיך נאָך זיי —
אינגעלאַך די צוויי!

ניט צעקריגט זיך

מאָל איז געווען אַ ברודערל מיט
אַ שוועסטערל — בעני און מערי.
זיי האָבן צווישן זיך אַלעמאָל גע-
לעבט גוט און האָבן זיך קיינמאָל
ניט געקריגט.

איינמאָל זאָגט בעני צו זיין

שוועסטערל :

— איך האָב געהערט, מערי, אז עס זיינען פאַר-
ראַן קינדער, וואָס קריגן זיך. לאַמיר זיך אויך אבי-
סעלע צעקריגן.

— איך ווייס אָבער נישט, ווי מען טוט דאָס, —
האַט מערי געענטפערט.

— וועל איך דיך אויסלערנען. — האָט בעני
געזאָגט. — איך וועל געמען דאָס מעסערל, וואָס
דער פּאָטער האָט אונז ביידן געשענקט, און וועל
זאָגן : „דאָס מעסערל איז מיינס“. זאָלסטו זאָגן :
„ניין, דאָס מעסערל איז גאַר מיינס“. און אזוי וועלן
מיר זיך אָנהייבן צו קריגן.

בעני האָט גענומען דאָס מעסערל און האָט
געשריען : זאָלסט וויסן, דאָס מעסערל איז מיינס!
מערי האָט אַ וויילע געטראַכט און האָט גע-
ענטפערט : „אויב עס איז דיינס, נעם זיך דיר עס“.
און דער ברודער מיט דער שוועסטער זיינען
ווידער געבליבן לעבן גוט צווישן זיך, ווי פריער.

איד און זעלדע

ס'האט דער פאפע איינגעפלאנצט

בלימעלאך אין הויף.

גיס איד וואסער אלע מאג,

און זיי וואקסן אויף.

איד און זעלדע וואקסן מיר

גאר אן וואסער אויס, —

און מיר זיינען ביידע שוין

ביזן טיש די גרויס.

ווי די מאמע רעד איד שוין

לויפן קען איד גיך:

זעלדע גייט שוין אויך ארום,

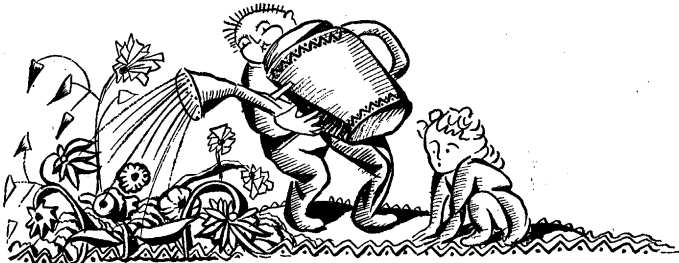
אבער גיט ווי איד.

אז איד נעם זי ביי דער האנט

גייט זי מיט מיט מיר:

זי פארשטייט שוין, וואס איד זאג —

שפיל איד זיך מיט איר.

די זון און די לבנה

מאָל, מיט מיליאָנען יאָרן צוריק,
האַט די זון התונה געהאַט מיט
דער לבנה. זיי האָבן געהאַט
זייער אַ סך קינדער, אַט אזוי פיל,
ווי די שטערן אין הימל.

די זון האָט זייער הייס געליבט די קינדער. זי
פלעגט זיי יעדע ווילע אַרומנעמען, זיי האַלזן און
קושן. די זון פלעגט אָבער דערביי ווערן אזוי צע-
קאַכט און צעהיצט, אַז די קינדער זיינען פון איר
פאַרברענט געוואָרן.

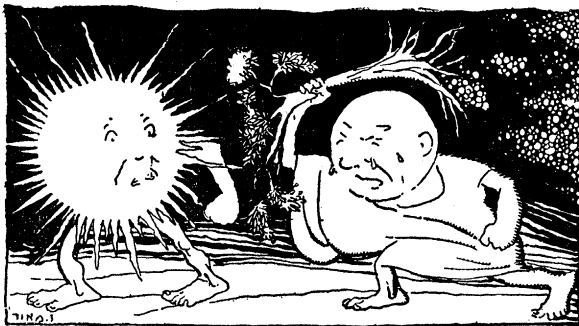
די לבנה איז דעריבער שטאַרק אין כעס גע-
וואָרן אויף דער הייסער זון. זי האָט די קינדער
מער נישט צוגעלאָזן צו דער זון.

אָבער איינמאָל, ווען די לבנה איז אזעק צום
ברונעם אַנשעפן אַביסל וואַסער, האָט זיך די זון
אַ לאַז געטאָן צו די קינדער, האָט זיי געהאַלט און
געקושט און—זיי פאַרברענט פון גרויס ליבשאַפט.
די לבנה קומט אַהיים זעט זי — אַן אומגליק!
כמעט אלע קינדער ליגן פאַרברענטע.

רייסט די לבנה אַרויס אַ בוים פון דער ערד און

נעמט שלאָגן די זון. כאַפּט די זון אַ פּולן הויפּן
זאָמך און אַ שליידער דער לבנה גלייך אין פנים
אריין. הייבט די לבנה אָן שרייען און וויינען.
דערשרעקט זיך די זון, כאַפּט זי די פּיס אויף די
פלייצעס און אַנטלויפט.

די לבנה האָט גענומען נאַכיאָגן די פאַרשיי-
טע זון. אַט, אַט, און די לבנה כאַפּט זי אָבער די
זון גיט זיך אַ הייב אונטער —
און שוין מיליאָנען יאָרן, ווי זיי האַלטן זיך אין
איינ יאָגן און קענען זיך נישט כאַפּן.

אין א שטרויען וועגעלע

אין א שטרויען וועגעלע,
שפילט זיך מיט א בייגעלע
עמיצענס א קינד.
פליט פארביי א פייגעלע,
ווארפט א זשעדנע אייגעלע
צו דעם קינד אין וועגעלע
און פארשווינדט.

שטרעקט דאס קינד דאס בייגעלע
צו אן אנדער פייגעלע —
הע-הע-הי-הי.
הייבט זיך אויף דאס פייגעלע.
שטעלט זיך אויפן וועגעלע,
פיקט און פיקט דאס בייגעלע
פי-פי ... פי-פי ...

פאלנדיקע שטערן.

עווען אמאל א קליין מיידעלע. קיין
טאטן האט זי ניש געהאט און די מאמע
איז איר אפגעשטארבן.

דעם מיידעלע איז געבליבן אן איינ-
אינציק קליידעלע אויפן לייב און א

שאַלעכל צום קאָפּ. ניש מער.

איינמאל איז דאָס מיידעלע מיט אַ שטיקל
ברויט אין האַנט אין פעלד אַוועקגעגאַנגען.

קומט אָן אַן אַלטימשיקער אַנטקעגן און מאַכט
צום מיידעלע:

— הונגעריק בין איך, טעכטערל, צי קריג איך
ניש ביי דיר עפעס וואָס אַנצובייסן?

ניש אים דאָס מיידעלע אָפּ איר שטיקל ברויט.
גייט זי ווייטער אין פעלד. זעט זי — אַ מיידע-
לע שטייט און וויינט.

— וואָס וויינסטו, מיידעלע?

— קאלט איז מיר, שוועסטערקע, גיב מיר
וואָס-ניש-איז זיך אַרומצונעמען!

ניש איר דאָס מיידעלע אַוועק איר שאַלעכל.
שטערן אין הימל זעען עס און ווינקן זיך
איבער:

— לאמיר אראפנידערן, שפילן זיך מיטן ליבן
מידעלע.
און די שמערן האבן גענומען פאלן איר צו די
פיס.
און פון די אראפגעפאלענע שמערן זיינען גע-
ווארן גלאנציקע איידל-שטיינער און פערל.

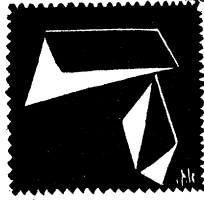

אויף א שליטל

שטייען דארטן אינגעלאך,
טאנען זיי אין רינגעלאך,
און זיי מאכן מענטשעלאך פון שניי;
פריילאך וואלט איד פילן זיך,
מיט זיי דארט צו שפילן זיך;
נאר איד פאר צו באבען, ניט צו זיין,
אין א ווארים היטעלע,
אויף א נייעם שליטעלע,
פאר איד אום אין שניי די גאנצע צייט;
בארג ארויף און בארג אראפ,
שטעלט מיין שליטל זיך ניט אפ,
און איד פאר צו באבען זייער ווייט!
כיפאר צו חנה-עטעלען
דארטן ווייט אין שטעטעלע;
און איד האב פיל שאקאלאר פאר איד;
דארטן וואוינט די באבע אויך,
אויף א בערגל אינדערהיך.
אוי, וועט באבע פרייען זיך מיט מיר!

ער בער האָט איינמאַל באַגעגנט
דעם פּוקס הינטער שטאַט. דער
פּוקס האָט געטראָגן אויף זיין
אַקסל אַ פינטל פּיש, וואָס ער
האַט צוגענומען ביים פּישער.

— וואו האָסטו זיי געכאַפּט? —

— האָט דער בער אים געפרעגט.

— ווי הייסט וואו, אין וואַסער, — האָט געענט-

פערט דער פּוקס.

דער בער האָט אויך געוואַלט וויסן, ווי מען
כאַפּט פּיש אין וואַסער. האָט ער געבעטן דעם
פּוקס אים צו זאָגן, ווי מיטוט דאָס.

— אַ, דאָס וועסטו לייכט קענען טאָן, — האָט

דער פּוקס געזאָגט. — שטעל זיך אַרויף אויפן אייז,

מאָך אַ לעכל און שטעק אַריין דין עק. דעם עק

זאַלסטו דאָרט האַלטן, ווי לאַנג דו וועסט נאָר קע-

נען. אויב סזועט דיר שטעכן, זאַלסטו וויסן, אז

דאָס בייסן דיר די פּיש. און וואָס לענגער דו וועסט

האַלטן דעם עק אין לעכל, אַלץ מער פּיש וועסטו

באַקומען. דערנאָך זאַלסטו זיך געבן אַ דריי,

איינמאַל רעכטס, איינמאַל לינקס און אַ שטאַרקן

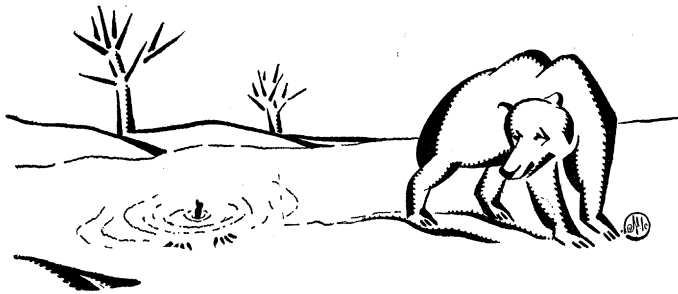
שלעפּ — און די פּיש וועלן לינגן ביי דיר אין די הענט.

— אַ דאַנק דיר, ליבער פּוקס, פאַר דיין עצה. —
האַט דער בער זיך פאַרבויגן.

— נישטא פאַרוואַס, גיי געזונט, — האַט דער פּוקס געענטפערט.

דער בער איז אוועק און געטאן, וואָס דער פּוקס האַט אים געהייסן. ער האַט געווארט אַ לאנגע, לאנגע צייט, ביז זיין עק איז גוט צוגעפרוירן געווארן צום אייז. דערנאָך האַט דער בער זיך געגעבן אַ דריי רעכטס, אַ דריי לינקס, און אַ שטאַרקן שלעפּ און —

אַט פאַרוואַס אלע בערן האָבן קורצע, גראַבע עקן.

א גוטער דאָקטער

1.

מאַמע זאָגט : איך זיין אַ דאָקטער —
כיװיל ניט ; איכיל דאָס ניט זיין ;
ווייל אַ דאָקטער איז אַ שלעכטער
נאָר ער קוקט אין האַלז אַרײַן !

2.

אז ער קומט צוגיין צו קינדער,
שמעלט ער פאַקן, טוט עס וויי,
מעדיצינען שוואַרץ און ביטער,
הייסט ער מאַמעס געבן זיי.

3.

און אין בעטל הייסט ער ליגן,
ווען די זון אין דרויסן שיינט,
קען מען זיך אין בעט ניט שפּירן.
כהאַב דערפאַר דעם דאָקטער פּיינט !

4.

אויב איך מוזן זיין אַ דאָקטער,
איך אַ גוטער דאָקטער זיין ;
איכיל הייסן אלע קינדער
גיין אין דרויסן שפּירן פּיין.

5.

טשאַקלאַד וועל איך הייסן עסן,
וויפּיל יעדעס אינגל וויל ;

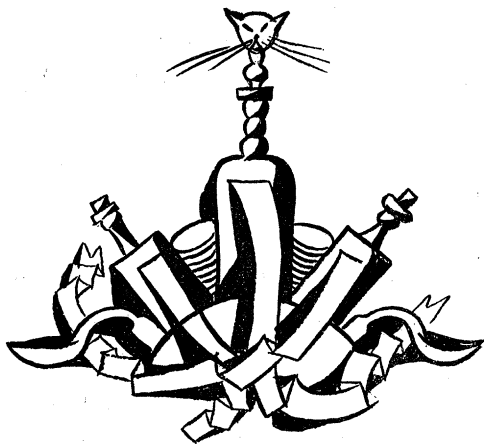
און פון פלעשלאך מעדיצינען
זאל מען מאכן זיך א שפיל.

.6

פילן ביטערע צום שלינגען
וועל איך הייסן מאכן זיס ;
און אין דרויסן זאלן קינדער
אומלויפן מיט הוילע פיס.

.7

אלע קינדער וועל איך נעמען
אין מיין „אטאביל“ אריין ;
און אריין זיי לאזן פירן —
ווען איך וועל א דאקטער זיין.

צוויי ברידער

וויי ברידער האָבן זיך אַמאָל צע-
קריגט איבער אַ קיכל.
ס'איז מיין קיכל, ניט דיינס —
האַט געשריגן דאָס קלענערע
ברודערל.

ניין, ס'איז ניט דיינס, ס'איז
מיינס, — האַט געשריגן דער עלטערער ברודער.
— שוין זאָלסטו עס מיר געבן!
— כווייל ניט!

— איך וועל דיר ווייזן! — און די צוויי ברידער
האַבן זיך גענומען שלאָגן.

דאָס קיכל איז דערווייל אַראָפּגעפאלן אויף דער
ערד און די ברידער האָבן עס צעטראָטן מיט די
פּיס.

גייט פאַרביי אַן אַלטימשקער. זעט ער, ווי
די צוויי אינגלאך שלאָגן זיך. פרעגט ער דאָס על-
טערע אינגל:

— וועמען שלאָגסטו דאָס אזוי?
— מיין ברודער, — האַט דאָס עלטערע אינגל
געענטפערט.

— ניין, דאָס קען ניט זיין. זאָג מיר טאַקע,
ווער איז דאָס אינגל, און פאַרוואָס שלאָגסטו אים?

— ס'איז מיין ברודער, ער האט מיר ניט גע-
וואלט געבן מיין קיכל.
— ניין, איך גלייב דיר ניט, — האט דער אל-
טימשקער געענטפערט, — ווען ער וואלט געווען
דיין ברודער, וואלטו אים ניט געשלאגן. דאס
קיכל מוז זיין דיין ברודער.
און דער אלטימשקער איז אוועק.

איך האָב געהאַט אַ הינטערלעך

איך האָב געהאַט אַ הינטערלעך,
אַ הינטערלעך — אַ שאַץ;
אי-אי, ווי יענעס הינטערלעך
פלעגט פיינט האָבן אַ קאַץ! ...

כיפּלעג נעמען ווען אַ האַנטוכל,
און אויפּדרייען אין האַנט,
און גרעטן עס, און צערטרען עס,
און „מיאָוקען“ גאַכאַנאַנד ...

דאָס הינטל טוט אַ שמעק, אַ לעק,
דאָס האַנטוכל אַ קראַץ ...
כאַ—כאַ—כאַ—כאַ,
כאַ—כאַ—כאַ—כאַ—
געמיינט: עס איז אַ קאַץ! ...

אַצינד איז דאָ אַ קעצעלע
אין צימערל ביי מיר,
און האָב איך צייט אַ ביסעלעך —
דאָן שפּיל איך זיך מיט איר.

איך קנייטש צונויף פאפירעלאך,
איך בינד א פאָדירס צו, —
דאָס שפּרינגט אַרום און רייצט מיין קאַפּ,
און לאָזט זי ניט צורו.

זי לויערט פון א ווינקעלע,
א שפרונג — פאפירלאך בלויז!
כא—כא—כא—כא,
כא—כא—כא—כא—
געמיינט: עס איז א מוין.

די גאנז אויף איין פוס

מאל איז א קינד געזעסן מיט זיין
פאטער ביים מיטאג. מען האט
דערלאנגט גענוז-פלייש, מיט די
פיסלאך פון דער גאנז.

דערווייל האט זיך דער פאטער
פארקוקט, האט דאס קינד גענומען א פיסל און עס
אויפגעגעסן.

דער פאטער האט זיך אומגעקוקט, זעט ער,
אז ס'איז דא נאר איין פיסל. פרעגט ער דאס קינד:

— האסטו אויפגעגעסן א פיסל?

— ניין, טאטע, — ענטפערט דאס קינד, — די

גאנז האט געהאט נאר איין פוס.

— איין פוס? האסטו אמאל געזען א גאנז מיט
איין פוס?

— קום צום טייד, — זאגט דאס קינד, — וועל

אך דיר ווייזן א סך גענוז, וואס האבן נאר צו איין
פוס.

נאכן עסן איז דער פאטער מיטן קינד אוועק
צום טייד, און דאס קינד האט דעם פאטער געוויזן
ווי א גאנז איז געשטאנען אויף איין פוס, דער אג-
דערער פוס אירער האט זיך גיט ארויסגעזען.

— זעסט, טאטע, אט איז א גאנז מיט איין פוס.
 — האסט א טעות, — האט דער פאטער גע-
 זאגט און א טרייב געטאן די גאנז, די גאנז האט
 אראפגעלאזן דעם אנדערן פוס.
 — ע, — זאגט דאס קינד, — האסט דאך די גאנז
 א טרייב געטאן. ווען דו וואלסט ביים טיש אויך א
 טרייב געטאן, וואלט ביי יענער גאנז אויך געווארן
 צוויי פיסלאך.

דער וואַראַכייטשיק

א.

ער וואַראַכייטשיק האָט זיך צע-
קלינגט מיטן ווייב. ניט ער עסט,
ניט ער טרינקט, ניט ער שפּרינגט.
מאַכט זיך קראַנק און לייגט זיך
אַרײַן אין נעסט.

אַלע פּייגעלאַך אין תּוֹרָה איז
אומעטיק געוואָרן אָן דעם פּרײַלאַכן וואַראַכייטשיק.

ב.

קומט צו אים געוואָר ווערן דער האָן און קלינגט
אָן אין נעסט.

— טיק, טיק, טיק! דער וואַראַכיי איז אין דער
היים?

— אין דער היים, ער איז קראַנק, — ענטפּערט
דעם וואַראַכייס ווייב.

— וואָס טוט אים וויי?

— דאָס קעפּעלע.

— האַק אָן גראַז אין אַ טעפּעלע

און לייג אים צו צום קעפּעלע.

— איך האָב געפרוּאוּט דאָס טאָן.

נאָר ער נעמט עס ניט אָן.

דער האָן איז אַוועק.

ג.

קומט די גאנז און קלאפט אן אין נעסט.
— טיק, טיק, טיק! דער וואַרבײַ איז אין דער
היים?
— אין דער היים, ער איז קראַנק, — ענטפערט
דעם וואַרבײַס ווייב.
— וואָס טוט אים וויי?
— דאָס פיסעלע.
— נעם וואַסער אין אַ שיסעלע
און לייג אים צו צום פיסעלע.
— איך האָב געפרוואונט עס טאָן.
נאָר ער נעמט עס ניט אָן.

ד.

קומט דאָס טייבעלע געוואָר ווערן און קלאפט
אָן אין נעסט.
— טיק, טיק, טיק! דער וואַרבײַ איז אין דער
היים?
— אין דער היים, ער איז קראַנק, — ענטפערט
דעם וואַרבײַס ווייב.
— וואָס טוט אים וויי?
— די פלייצע.
— איך האָב אַ גוטע עצה:
לייג אים וואַסער צו דער פלייצע.

— איד האָב געפרואוּט עס טאָן.
נאָר ער נעמט עס ניט אָן.

ה.

דער וואַראַבײַ האָט זיך קוים איינגעהאַלטן פון
געלעכטער, וואָס אלע רעכענען אים פאַר קראַנק
און זיך — פאַר דאָקטוירים. איז ער אַרויס פון נעסט,
אַרויפגעפליגן אויפן דאַך, אַ פאַטש געטאָן מיט די
פליגל און הויך אַ געשריי געטאָן :

נאָט זיי דאַנק

וואָס איד בין נישט קראַנק!

מאָדנע זאך! האָט זיך אַ אינגל
געוואונדערט — אלע וואָשן זיך
פארן עסן און די קאַץ וואָשט זיך
אלע מאָל נאָכן עסן. פארוואָס איז
דאָס?

— אויב דו וועסט זיך לאָזן

אויסצוואַנגן. האָט צו אים די באַבע געוואָגט, —
וועל איך דיר דאָס ערקלערן. און זי האָט אים
דערציילט אזא געשיכטע:

גאָר אמאָל האָט זיך די קאַץ אויך געוואָשן
פארן עסן. נאָר לאַנג שוין האָט געטראָפן אזא
מעשה: אַ יונג קעצעלע האָט אמאָל געכאַפט אַ
גראַאינק מייזעלע. דאָס קעצעלע האָט זיך אַביסל
אַנגעשפּילט מיטן מייזל און געוואָלט מאַכן אַ
סעודה. דאָס מייזל איז גראָד געווען אַ קלונגס.
דערזען, אַז ס'האַלט שמאָל. האָט עס פאַרפירט
מיטן קעצל אזא מין שמועס:

— „קעצעלע, וואָס איז דאָ מיט אייך? איך
הייב דאָס ניט אָן צו פאַרשטיין? צי קאָן דאָס גאָר
טרעפן אין דער וועלט, אַז אזא שיינע קאַץ, אזא
קלונגע קאַץ, אזא געראַטענע קאַץ, ווי איר — איר
זאָלט זיך נעמען עסן אומגעוואָשן! איך בין שוין

געוועזן אין א סך הייזער, איך האב שוין געטראפן
א סך מענטשן און קיינמאל האט נאך נישט פא-
סירט אזא זאך, מיזאל זיך נישט וואשן פארן עסן.

דאס קעצל האט זיך פארשעמט און גענומען
אויף גיך זיך וואשן מיט דער לאפקע. דערויף
האט דאס מיזל געווארט. ס'האט נישט געווערט
קיינ מינוט און — פיר-פאף — געמאכט די פליטה.
אז דאס מיזל איז שוין געווען אין א זיכער
ארט, האט עס זיך אפגערופן:

— געדענק זשע קעצעלע, זאלסט זיך וואשן,
אלע מאל פ א ר ו עסן!

די קאז איז געוועזן זייער אין כעס. זי האט
דערציילט די געשיכטע אלע אירע באקאנטע.
און פון דעמאלט אן איז געווארן א מנהג ביי די
קעז — קיינמאל נישט גלייבן, וואס די מיזל זאגן און
וואשן זיך אלע מאל נ א כ ו עסן.

דאס נייע קליידל.

אין מיין נייעם ווייסן קליידל
טוט די מאמע היינט מ'ד אן ;
טאָר א'ד עס דאָך נ'ט פאַרפּלעקן —
קען א'ד ז'ד ק'יז ר'ד נ'ט טאָן.

ווי'ל א'ד ז'ד אין דרויסן שפּילן,
באַקן ק'כעלאַך פּון ל'יים ;
לאַזט די מאמע נ'ט אַרויסגיין —
מוז א'ד ז'צן אין דער ה'יים.

אויף אַ שטו'ל, אַזוי ווי מאמע,
מוז א'ד ז'צן שטאַלץ און גל'יד ;
און א'ד טאָר אין וואַנע וואַסער
ז'ד נ'ט שפּילן, ווי אין ט'יד . . .

אויף דער ערד ווי'ל א'ד ז'ד זעצן,
מ'ט דער קאץ ז'ד שפּילן פ'יין ;
„ניטע, ניטע!“ — זאָגט די מאמע, —
„זע, דו שמירסט דיין קליידל א'יין!“

נעם א'ד אויף מיין קני דאָס קעצל,
און א'ד גלעט אַזוי א'ד קאַפּ ;
זאָגט די מאַ : „דו קנייטשסט דיין קליידל,
ניכער, לאַז די קאץ אַראָפּ!“

קען איד זיך מיט גארניט שפילן –
גיי איד נאשן שטילערהייט ;
נעם איד זופן מילך פון קריגל,
און באגיס דאָס נייע קלייד ...

כזויל ניט מער דאָס נייע קליידל,
כיטו דאָס אַלטע קליידל אָן,
זועל איד קענען גיין אין דרויסן –
שפילן זיך, אַלצדינג מאַן ...

דער האן און די הון

מאָל איז געווען אַ הון מיט אַ האָן.
ווינען זיי אין וואַלד געגאַנגען נים
רייסן.

קומען זיי צו דעם נוסבוים,
קריכט הענדל אויפן בוים אַרויף.
רייסן נים און הינדל בלייבט אונטן אויפקלייבן די
נים. הענדל וואַרפט אַראָפּ און הינדל קלייבט אויף.
איז אָט וואַרפט הענדל אַ נוס אַראָפּ און טרעפט
הינדלען גלייך אין אויג און זעצט איר דאָס אויג
אַרויס.

גייט הינדל אַהיים און וויינט. פאַרן פויערים,
זעען זיי: הינדל גייט און וויינט.

— הינדלעלע, הינדלעלע, וואָס וויינסטו?

— הענדל האָט מיר אַן אויג אויסגעזעצט.

הענדל, הענדל, פאַרוואָס האָסטו הינדלען אַן

אויג אויסגעזעצט?

— נוסבוים האָט מיך שיר נים אַראָפּגעוואַרפן.

— נוסבוים, נוסבוים, פאַרוואָס האָסטו הענדלען

אַראָפּוואַרפן געוואַלט?

— ציגן האָפן מיין קאַרע אויפגעגעסן.

— ציגן, ציגן, פאַרוואָס האָט איר די קאַרע אויפ-
געגעסן ?

— די פאַסטוכער היטן אונז ניט.

— פאַסטוכער, פאַסטוכער, פאַרוואָס היט איר
די ציגן ניט ?

— די באַלעבאַסטע ניט אונז קיין עסן ניט.

— באַלעבאַסטע, באַלעבאַסטע, פאַרוואָס גיט-
טו די פאַסטוכער קיין עסן ניט ?

— דער חזיר האָט אַלץ אויפגעפרעסן.

— חזיר, חזיר, פאַרוואָס האָסטו אַלץ אויפגע-
פרעסן ?

— דער וואָלף האָט אַ חזירל ביי מיר צוגע-
גנבעט.

— וואָלף, וואָלף, פאַרוואָס האָסטו דעם חזיר צו-
געגנבעט ?

— איך האָב עסן געוואָלט. איך בין הונגעריק
געווען.

הערט דאָס הינדעלע און טרייסט זיך, הערט
אויב ווייניג, און די פויערע פאַרן זיך ווייטער זייער
וועג.

א.

ו ו ע ן אַמאַל אַ מיידל זייער אַ
וואוילס, איר מוטער איז געווען אַן
אַרימע. זיי האָבן געוואוינט אין אַ
קליין הייזעלע. איינמאַל האָבן זיי
נישט געהאַט קיין ברומ, זיינען זיי

געזעסן הונגעריק.

זאָגט דאָס מיידל: איר וועל גיין אין וואַלד,
אפשר וועל איר עפעס געפינען פאַר זיך און פאַר
דער מאַמען צום עסן.
איז זי אַוועק.

קומט איר אַנטקעגן אַן אַלטיטשקע. די אַל-
טיטשקע האָט שוין געוואוסט, אַז דאָס מיידל מיט
איר מאַמען הונגערו. דערלאַנגט זי דעם מיידל אַ
טעפעלע און זאָגט:

— אַז דו וועסט וועלן עסן, זאַלסטו זאָגן צום
טעפעלע: „קאַך, טעפעלע, קאַך!“—וועט דאָס טע-
פעלע אָנהייבן קאָכן אַ הירושענע קאשע אַ גוטע,
אַ געשמאַקע. וועסט עסן, וועסט דער מאַמען געבן.

נאכרעם זאלסטו זאגן: „גענוג, טעפעלע, גענוג.“
 וועט דאס טעפעלע אויפהערן צו קאכן.
 דאס מיידל האט גאר פיין באדאנקט דער אל-
 מיטשקער, איז געקומען אהיים, געהייסן דאס טע-
 פעלע קאכן. האט דאס טעפעלע אויפגעקאכט א
 הירזשענע קאשע, א געשמאקע, א זיסע. מער האבן
 שוין דאס מיידעלע מיט דער מאמען ניט געהונ-
 גערט, ווארים זיי האבן געגעסן קאשע צוזאם.

ג.

אינמאל איז דאס מיידל אוועק שפאצירן אונ-
 טערן שטאט. דער מאמען האט זיך פארוועלט עסן,
 זאגט זי צום טעפעלע: „קאך, טעפעלע, קאך.“ האט

דאס טעפעלע געקאכט. די מאמע האט אפגעגעסן.
האט זי געוואלט זאגן דעם טעפעלע, עס זאל אויפ-
הערן קאכן, און פארגעסן, וואס מ'דארף זאגן.

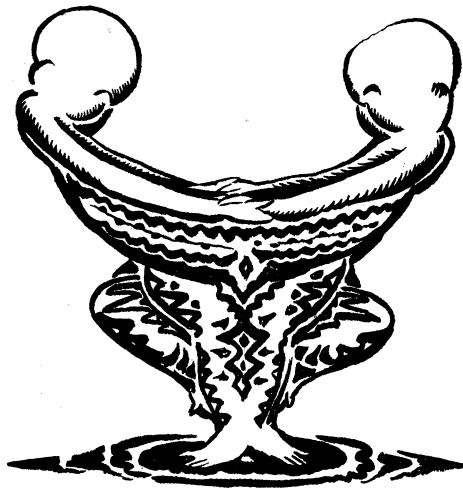
האט דאס טעפעלע אלץ געקאכט, איז געווארן
פול. איז די קאשע אריבער די ברעגעס, האט זיך
געגאסן אויפן טיש, פון טיש אויף דער פאדלאגע.
איז גאר די שטוב געווארן פול מיט קאשע. און דאס
טעפעלע קאכט נאך און קאכט.

האט זיך די קאשע געגאסן פון שטוב ארויס
אין הויף אריין, פון הויף אין גאס, פון איין גאס אין
דער צווייטער, און אויף דעם וועג און אויפן פעלד,
און אויף טאל און אויף בארג. און דאס טעפעלע
קאכט נאך אלץ און קאכט, האט אפנים געוואלט
די גאנצע וועלט אנקארמען מיט הירזשענע קאשע.
די שטאטלייט האבן זיך דערשראקן. זיי האבן
געמיינט: א מכול פון קאשע פארפלייצט די וועלט.
נאר וואס האבן זיי געקענט טאן?

זיינען נאר צוויי הייזער געבליבן אין שטאט,
וואס די קאשע האט זיי ניט פארדעקט. ערשט דע-
מאלט איז דאס מיידעלע געקומען פון שפאציר.

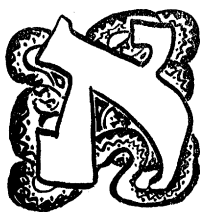
האַט זי דערזען וואָס דאָ טוט זיך און געוואָגט : „גע-
נוג, טעפעלע, גענוג“ — האָט דאָס טעפעלע ערשט
אויפגעהערט קאַכן.

און אז עמיצער האָט געוואַלט אין שטאַט
דורכגיין, האָט ער געמוזט אויפּעסן אַ פּולע, אַ פּולע
קאַשע, ביז ער האָט זיך אַ וועג אין גאַס פּריי גע-
מאַכט.

דאס אינגעלע-פייגעלע

יין אינגעלע איז געוואנגען אין שול.
הערט ער ווי עס זינגען די פייגע-
לאך. הייבט ער אויף די אויגן צום
הימל און רופט זיך אן:
— איך וואלט אויך וועלן זיין א
פייגעלע.

אין דער מינוט זיינען געווארן פון זיינע הענ-
טעלאך צוויי פליגעלאך; פון אַנצונגל — פעדער-
לאך און פון נעזל און מיילעכל איז געווארן א
שנעבעלע. אויפגעהויבן האט זיך דאס אינגל-
פייגעלע הויך זייער הויך, און איז געפלוין איבער
בערג און פעלדער.

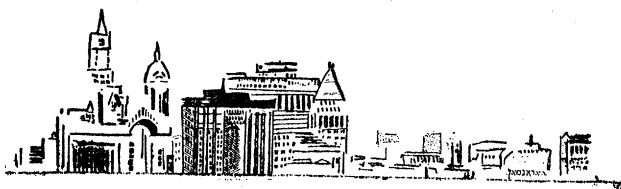
פלוצונג זעט דאס אינגל-פייגעלע. ווי אן
אדלער יאגט זיך נאך אים. האט ער זיך שנעל
באהאלטן אונטערן דאך פון דער שול. אבער אז
ער האט דערשפירט, אז ער איז הונגעריק, האט
ער זיך אראפגעלאזט אויף דער ערד.

אויף דער ערד איז גראד געשטאנען א נעץ
מיט קערנדלאך. האט זיך אינגל-פייגעלע פאר-
פלאנטערט אין נעץ און איז געפאנגען געווארן.

קומט א פייגל-כאפער, נעמט דאס פייגעלע
און זעצט עס אריין אין א שטייגל.

אינדערפרי זעט דאס אינגל-פייגעלע דורכן

שטייגל, ווי קינדער גייען אין שול. האָט ער זיך
 דערמאָנט, אַז ער איז אויך אַמאָל געגאַנגען אין
 שול. האָט ער זיך גענומען קלאָגן:
 — אין שול איז גוט . . . דאָרט לערנט מען
 און מען שפּילט . . . אין שטייגל איז שלעכט.
 איך וויל צוריק ווערן אַ אינגל.
 אין דער רגע איז פֿון אינגעלע-פּייגעלע גע-
 וואָרן אַ אינגל.
 האָט ער צעבראַכן דאָס שטייגל און אַרויס
 אויף דער ליכטיקער פּרייער וועלט.
 אין גארטן האָט ער געפונען זיינע ביכער און
 איז מיט אימפעט אוועקגעלאָפֿן אין שול.

האַז און לייב

אַנעגנט אמאָל דער לייב אַ האַז
און וויל אים אויפּעסן.
זאָגט דער האַז:

— וואָרט, לייב! צו וואָס

זאָלסטו מיך אויפּעסן, אַזאַ קליי-

נעם, דאַרן האַז? אַט וועל איך דיר בעסער ווייזן
אַן אנדערע חיה; זי איז צען מאל גרעסער און פּע-
טער פון מיר. איך ווייס נאָר נישט, צי דו וועסט זי קאַ-
נען בייקומען!

— וואָס, איך? איך וועל נישט בייקומען? ס'איז

דען דאַ אַזאַ חיה, וואָס איך זאָל זי נישט בייקומען?
פיר מיך גלייך צו דער דאַזיקער חיה!

— זע, לייב, היט זיך, דו ווייסט גאַרנישט, וואָס

פאַר אַ חיה דאַס איז. די דאַזיקע חיה וואוינט אין
ברונים.

— פיר מיך צו דער דאַזיקער חיה. אַ נישט עס

איך דיר אויף.

פירט דער האַז דעם לייב צום ברונים. קוקט

דער לייב אין ברונים אריין און דערזעט דאַרט זיין
אייגענעם קאַפּ.

זאָגט דער האַז:

— זעסטו, ס'אַראַ שרעקלאַכע חיה דאַס איז?

פאַלג מיך, לייב, און שטיי בעסער דאַ און שפּרינג

ניט אין ברונים אריין, א ניט וועט זי דיר נאך צע-
רייסען.

— וואס? מיינסט מאקע, אז איך האב מורא
פאר איר? אט וועל איך דיר ווייזן!
— אוי, לייב, שפרינג ניט!

דער האָז האָט נאָך ניט באַוווּזן צו ענדיקן, אז
דער לייב — א שפרונג אין ברונים אריין און אין
דאָרט פאַרבליבן.

זיצט זיך דער לייב אינם ברונים און קאן פון
דאָרט ניט אַרויס. און אין דערדיים וואָרט אויף אים
די לייבעכע און קאן זיך ניט דערוואַרטן. גייט
אלע מאָל פון דער הייל אַרויס. קוקט אויף אלע
זייטן און — ניטאָ. ער קומט ניט, דער לייב.
פּרֹוצלונג קומט אַן דער האָז.

— גוטן אַוונט, מומעשי! איך האָב דיר פונם
פעטער א גרוס געבראַכט; ער איז עפעס ניט מיט
אַלעמען. מיר האָבן זיך היינט צעווערטלט מיט
אים. א וואָרט פאַר א וואָרט און מיר האָבן זיך צע-
פאַטשט — נו, האָט ער דאָס פון מיר געכאַפט. ער
וועט דאָס האָבן צו גערענקען.

ווערט די לייבעכע אין כעס און וויל דעם האָז,
דעם באַרימער, אויפעסן. און דער האָז, אז ער נעמט
דאָס שטעלן פיס — קוים מיטן אויג אַנצווען.
דער האָז ווייסט אזא אַרט, א שמאַלן פעלדן-
שפאַלט — אריין איז גרינג, און — אַרויס פון דאָרט קאן

מען ניט. לויפט ער, דער האָז, גלייך אַהין, צום
 פעלזן-שפּאַלט, און די לייבעכע — גלייך נאָך אים.
 קומען זיי צום פעלזן-שפּאַלט און דער האָז —
 האָפּ-האַפּ! — און איז שוין פון יענער זייט. די
 לייבעכע ניט מיטן גאַנצן אימפעט אַ לויף נאָך
 אים — און בלייבט שטעקן אין דעם שמאַלן פעלזן-
 שפּאַלט. ניט אַהין און ניט צוריק — און איז שוין
 דאַרט פאַרבליבן.

און דאָס מעשה'לע איז אויס.

דער האָן און דאָס בעבעלע

א.

אַס הענדעלע האָט אין זאמד גע-
 גראָבן מיט זיין שנאָבעלע און
 האָט געפונען אַ בעבעלע. האָט
 ער געוואָלט דאָס בעבעלע דער-
 שליינגען און האָט זיך דער-
 וואָרגן; זיך אויסגעצויגן ניט

טויט, ניט לעבעדיק.

האָט דערזען די באַלעבאַסטע, ווי איר הענדע-
 לע ליגט אויסגעצויגן, ניט טויט, ניט לעבעדיק —
 איז זי צוגעלאָפן צו אים און פרעגט:
 — וואָס ליגסטו, הענדעלע, וואָס איז דיר גע-
 שען?

קרעכצט דאָס הענדעלע:

— איך האָב זיך דערוואָרגן מיט אַ בעבעלע:
 גיי, ראַטעווע מיך, גיי בעט ביי דער קו אַ שטיקעלע
 פּוטער.

ב.

איז געלאָפן די באַלעבאַסטע צו דער קו און
 זאָגט:

— קיעלע, קיעלע, גיב מיר אַ שטיקעלע פּו-
 טער; מיין הענדעלע האָט זיך דערוואָרגן מיט אַ
 בעבעלע און קוים וואָס ער לעבט.
 זאָגט די קו:

— פוטער ווילסטו? גיי צום גוי און ברענג מיר
היי, וועל איך דיר געבן פוטער.

ג.

איז זי אוועקגעגאנגען צום גוי און זאגט:
— גוי, דו גוטער גוי! גיב מיר אביסעלע היי —
דאס היי פאר דעם קיעלע, דאס קיעלע וועט געבן
פוטער — די פוטער פאר דעם הענדעלע, קוים וואס
ער לעבט. ער האט זיך נעבאך מיט א בעבעלע
דערווארגן, ליגט ניט טויט ניט לעבעדיק....
זאגט דער גוי:

— גיי צום אויוון און ברענג מיר א קוילעטש,
וועל איך דיר געבן היי.

ד.

גייט זי אוועק צום אויוון:
— אייוועלע, דו אייוועלע! גיב מיר א קוילעטש,
דעם קוילעטש פארן גוי — וועט דער גוי געבן היי,
— דאס היי פאר דעם קיעלע, וועט זי געבן פוטער,
— די פוטער פאר דעם הענדעלע, קוים וואס ער
לעבט, נעבאך. האט זיך מיט א בעבעלע דער-
ווארגן — ליגט ניט טויט ניט לעבעדיק....
זאגט דער אויוון:

— דו גיי צו די האלצהעקער, זאלן זיי אנהאקן
האלץ.

ה.

איז געגאנגען די באלעבאסטע צו די האלץ-
העקער און זאגט:

— האַלצהעקער, איר האַלצהעקער, גיט האַלץ:
 דאָס האַלץ פאַר דעם איווון — וועט ער באַקן אַ קוי-
 לעטש; דעם קוילעטש פאַרן גוי — וועט ער געבן
 היי; דאָס היי פאַר דעם קיעלע — וועט זי געבן פון-
 טער; די פוטער פאַר דעם הענדל, קוים וואָס ער
 לעבט; האַט זיך געבאַך מיט אַ בעבל דערוואַרגן.
 ליגט גיט טויט, גיט לעבעדיק...
 ענטפערט דער האַלצהעקער:
 — גיי צום שמיד און זאָל ער אונז מאַכן אַ האַק.

1.

איז די באַלעבאַסטע געלאָפן צום שמיד:
 — שמיד, דו שמיד! שמיד מיר אויס אַ האַק. די
 האַק פאַר די האַלצהעקער — וועלן זיי געבן האַלץ;
 דאָס האַלץ פאַר דעם איווון — וועט ער באַקן אַ
 קוילעטש; דעם קוילעטש פאַרן גוי — וועט ער
 געבן היי; דאָס היי פאַר דעם קיעלע — וועט זי געבן
 פוטער; די פוטער פאַר דעם הענדל, קוים וואָס ער
 לעבט — האַט זיך, געבאַך, מיט אַ בעבל דערוואַרגן
 — ליגט גיט טויט, גיט לעבעדיק.
 זאָגט דער שמיד:
 — גיי אין וואַלד און ברען אַן קוילן.

1.

לויפט די באַלעבאַסטע אין וואַלד אַריין, אויפ-
 געקליבן ריטלאַך און פון זיי קוילן אָנגעברענט.
 האַט זי די קוילן אוועקגעטראָגן צום שמיד, האַט

ער געמאכט א האק. איז זי אוועק צו די האַלצהע-
 קער, האָבן זיי איר אָנגעשפּאַלטן האַלץ. דאָס האַלץ
 האָט זי אוועקגעטראָגן צום אויוון, האָט דער אויוון
 אויסגעבאָקן אַ קוילעטש; האָט זי דעם קוילעטש
 אוועקגעטראָגן דעם גוי, האָט דער גוי געגעבן היי;
 האָט זי געגעבן עסן דעם קיעלע, האָט דאָס קיעלע
 געגעבן פּוטער; האָט זי די פּוטער געגעבן דעם
 הענדעלע, דאָס הענדעלע האָט אַ שלונג געטאָן און
 דאָס בעבל איז אראַפּ. דאָס הענדעלע איז געגען
 געוואָרן, איז אויפגעשפרונגען און האָט פּריילאָר
 אויסגעשריען:

קוקרעקו!

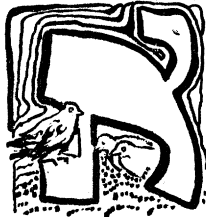
אַז מיטן הענדעלע
 איז אַ נס געשען.

אַלע זאָלן הערן
 אַלע זאָלן זען.

ס'וואונדער אַרבעסל

זיידע און א באַבע האָבן א הענדל
און א הינדל געהאַט. האָבן זיי גע-
פיקט, געפיקט אין מיסט, און
הענדל האָט א וויצעלע געפונען.
און הינדל — אן אַרבעסל.

זאָגט זיידע צו דער באַבען :

— וואָס, באַבעניו, זאָלן מיר מיטן אַרבעסל

מאַכן ?

— וואָס, אַשטייגער ? אונטערן באַנק פאַר-

פלאַנצן.

אזוי געטאָן, און ס'אַרבעסל האָט גענומען

וואַקסן.

וואַקסט עס, וואַקסט — ביז סע שפאַרט שוין

די באַנק.

זאָגט די באַבע :

זיידעניו-פריידעניו, געם די באַנק צו, זאָל

ס'אַרבעסל וואַקסן !

האָט ער צוגענומען. ס'אַרבעסל וואַקסט,

וואַקסט — ביז דער פאַלעצע.

— זיידעניו-פריידעניו, נעם די פאלעצע אראפ.
האָט ער אַראָפּגענומען.
סיאַרבעסל וואַקסט, וואַקסט — שוין ביזן
באַלקן.
— זיידעניו-פריידעניו, נעם זעץ דעם באַלקן
אַראָפּ!

האָט ער אַראָפּגעזעצט.
סיאַרבעסל וואַקסט, וואַקסט — שוין ביזן דאָך.
האָט מען דעם דאָך אויך אַראָפּגעזעצט.
וואַקסט דאָס אַרבעסל, וואַקסט — אַזש ביז צום
הימל.

זאָגט די באַבע:
— זיידעניו-פריידעניו, לאַמיר שוין אַרויף די
אַרבעס רייסן!
— נו, קריך דו אַפּריער.
— ניין, דו פּריער.
איז זיידע אַרויף, און באַבע נאָך אים.
אַרויף אויפן הימל און זיך גענומען דעם אַר-
בעס רייסן.
געריסן ביז פאַרנאַכט.
קומען זיי צום מלאך און בעטן זיך אויף
נאַכטלעגער.

האַט זיי מלאך אַרײַנגעלאָזט אין אַ סאַך פֿון
עפֿל.

האַט באַבע דערשמעקט די עפֿל און זאָגט:
— זיידעניו-פֿריידעניו, די עפֿל שמעקן!
זאָגט ער:

— שטיל, באַבע, וועסט שאַרן אַנטאָן!
און אַנטשלאָפֿן געוואָרן.

איז די באַבע צוגעגאַנגען, אַ ריר געטאָן אָן
עפֿלבוים, האָבן זיך אלע עפֿל אַראָפֿגעשיט.

איז זי צוגעלאָפֿן און וועקט דעם זיידן:
— זיידעניו-פֿריידעניו, וויי, די עפֿל פֿאלן!

האַט ער זיך אויפֿגעכאַפֿט און זיי צוגעבונדן.
אויף מאַרגן האָבן זיי ווידער ביז נאַכט אַרבעט
געריסן, און ווידער צום מלאך געגאַנגען, זיך בעטן
אויף נאַכטלעגער.

זאָגט ער:

— נו, איך לאָז אייך אין אַ קאַמער אַרײַן, דאַרט
שטייט אַ באַקרייזשע מיט ראַשציגע — זעט,
קערט זי ניט איבער.

פֿאַרן שלאָפֿן זאָגט די באַבע:

— זיידעניו-פֿריידעניו, כּוועל נאָר אַ פֿינגער
אַינמונקען!

— ריר ניט, באַבע, וועסט אַנמאַכן אַן אומ-
גליק!

און איז איינגעשלאָפן.

איז געגאַנגען די באַבע, איינגעטונקט אַ פינ-
גער און געוואָלט אַ לעק טאָן, האָט זיך די גאַנצע
ראַשצינע אויסגעגאַסן.

איז זי צו צום זיידן, אים אויפגעוועקט און זיך
אַ נעם געטאָן די ראַשצינע צונויפנעמען.

אויף מאַרגן ווידער געקליבן אַרבעט ביז
שטאַקנאַכט, און ווידער זיך געגאַנגען בעטן צום
מלאַך אויף נאַכטלעגער.

האַט מלאַך זיי אַריינגעלאָזט אין קאַרעטע-
שטאַל און געזאַגט:

— זעט זשע, רירט די קאַרעטע ניט אָן.

און איז אַוועקגעגאַנגען.

זאַגט די באַבע:

— זיידעניו-פריידעניו, איך וויל זיך אַביסל

דורכפאַרן!

— ריר ניט, באַבע, דו וועסט אונז אומגליקלאַך

מאַכן!

נאָר די באַבע בעט זיך:

— כאַטש נאָר אַ פיסל אַנידערשטעלן.

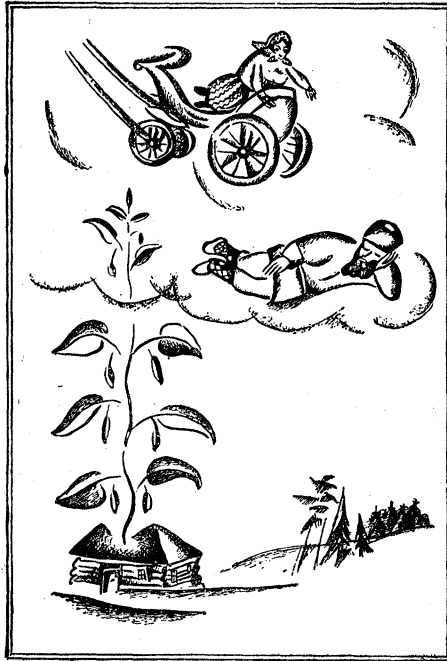
אז זיידע איז אַנטשלאָפן געוואָרן, האָט באַבע

זיך באלד אריינגעזעצט אין קארעטע, איז די קא-
רעטע באלד געפארן.

האט זיך באבע דערשראקן און אנגעהויבן
שרייען:

— זיידעניו-פריידעניו, אוי!

נאר די קארעטע מיט דער באבען איז אוועק
און אוועק, און צוריק ניט געקומען.

דאָס גאַרדענע קייקעלע

א.

ע ו ו ע ו אַמאַל אַ פּרידערל מיט אַ
שוועסטערל, חנהלע און משהלע.
ס'איז געווען פאַר פסח. ביי אלע
קינדערלאך איז שוין געווען אָנגע-
גרייט אויף יום טוב נייע קליידע-

לאך מיט נייע שיכעלאך. נאך משהלע מיט חנהלען
האַבן גאַרנישט ניט געהאַט. דער טאַטע איז גע-
ווען קראַנק און זיי גאַרניט געקאָנט קויפן.

חנהלע מיט משהלען האָבן אַלץ געוואַרט אויף
נייע שיכעלאך מיט נייע קליידעלאך. נאך ס'איז
שוין פסח אָנגעקומען, און קיין נייע שיכעלאך מיט
נייע קליידעלאך איז נאָך אַלץ ניטאָ.

חנהלע מיט משהלען האָבן זיך אויף דער
פּרויזע אַוועקגעזעצט. זיי זיינען געווען פאַרוואַרגט
און זיך געשעמט פאַר די חברטעס צו ווייזן.
חנהלע האָט זיך שטאַרק צעווייגט.

ב.

מיט אַמאַל האָט זיך אַן אַלטער מאַן פאַר זיי
באוויזן, מיט אַ לאַנגער ווייסער באַרד, מיט לאַנגע
ווייסע ברעמען און מיט אויגן ליכטיקע, ווי שטערן.
ער איז צו זיי צוגעגאַן און געפרעגט :

— קינדערלאך, קינדערלאך ! וואָס וויינט איר ?
ווי אזוי זאָלן מיר ניט וויינען ? אלע קינדער-

לאך האָבן נייע שיכעלאַך מיט נייע קליידעלאַך
 אויף יום טוב און מיר האָבן גאַרניט.
 — שאַט, קינדערלאַך! וויינט ניט. נאָט איך
 בעסער שפילעכלאַך, צוויי גאַלדענע קייקעלאַך.
 און דער אַלטער איז פאַרשוואונדן.

ג.

חנהלע מיט משהלען האָבן גענומען די קייקע-
 לאַך פאַטראַכטן. האָבן זיך די קייקעלאַך פון די
 הענט אראָפּגעגליטשט און קייקלען זיך אָנגע-
 הויבן.

משהלע מיט חנהלען האָבן זיך געלאָזן נאָך די
קייקעלאַך לויפן.

די קייקעלאַך קייקלען זיך באַרג אַרויף, משהלע
מיט חנהלען לויפן באַרג אַרויף.

די קייקעלאַך קייקלען זיך באַרג אַראָפּ, משה-
לע מיט חנהלען — באַרג אַראָפּ.

ביז די קייקעלאַך האָבן זיך פאַרקייקלט אין אַ
טיפן, טיפן וואַלד אַרײַן.

משהלע מיט חנהלען זיינען שוין מיר, נאָך די
קייקעלאַך. קייקלען זיך אַלץ ווייטער און ווייטער,
און משהלע מיט חנהלען לויפן אַלץ ווייטער און
ווייטער.

מיטאַמאָל האָבן זיי פון ווייטן אַ שטיבעלע
דערזען. די קייקעלאַך האָבן זיך אין שטיבעלע
אַרײַנגעקייקלט, משהלע מיט חנהלען זיינען נאָך
זיי אין שטיבעלע אַרײַן.

האָבן זיי אין שטיבעלע דערזען :

צוויי גאַלדענע בעטעלאַך, מיט רויטע זיידענע
קישעלאַך, מיט גאַלדענע פיס-בענקעלאַך. די קיי-
קעלאַך האָבן זיך אונטער די בעטעלאַך אַרונטער
געקייקלט און דאַרטן ליגן געבליבן.

משהלע מיט חנהלען האָבן זיך שלאָפן געלייגט
אין די גאַלדענע בעטעלאַך.

משהלע שלאָפט אין זיין בעטעלע און אונטן
ליגט זיין גאַרדן קייקעלע. חנהלע ליגט אין איר

בעטעלע און אונטן — איר גאלדן קייקעלע.
גאנץ פרי האט זיך משהלע אויפגעכאפט און
אין צימערל א קליין טירעלע דערזען. האט ער חנה-
לען אויפגעוועקט, צוזאמען דאס טירעלע געעפנט
און אין א קליין שטיבעלע אריינגעגאן.

זען זיי אויף א טישעלע א גאלדן קליידעלע,
גאלדענע שיכעלאך, זיידענע זעקעלאך און א רויט
זיידן סטענגעלע. און אויף דעם צווייטן טישעלע
— רויטע זיידענע היזעלאך מיט גאלדענע קנעפע-
לאך, גאלדענע שיכעלאך, א רויט זיידן היטעלע
מיט א גאלדן קוטאסל.

משהלע מיט חנהלען האבן די קליידעלאך אן-
געטאן — פונקט נאך זייער מאס. זיי האבן די שי-
כעלאך אנגעטאן — פונקט גוט. האבן זיי זיך דער-
פרייט, געשפרונגען און געטאנצט, נאך פלוצים
איז חנהלע טרויעריק געווארן.

— ווי וועלן מיר אהיים גיין? — זאגט זי צו
משהלען.

— שא, זארג ניט. כוועל דאס קייקעלע בעטן,
וועט דאס אונז אהיים פירן.

משהלע איז צום קייקעלע צוגעגאן און בעטן
אנגעהויבן:

קייקעלע, דו שיינס,
קייקעלע, דו קליינס,
פיר אונז פונם וועלדעלע

צו מאמע-מאמעס שטיבעלע ...

טור-טור-טור-טור-האָבן די קייקעלאַך זיך
קייקלען אָנגעהויבן. משהלע מיט חנהלען זיינען
נאָך די קייקעלאַך נאָכגעלאָפן.

די קייקעלאַך קייקלען זיך באַרג אַרויף-משה-
לע מיט חנהלען לויפן באַרג אַרויף. די קייקעלאַך
קייקלען זיך באַרג אַראָפּ, משהלע מיט חנהלען -
באַרג אַראָפּ. ביז זיי האָבן פון ווייטן זייער שטיבע-
לע דערזען.
זיינען זיי מיט פרייד אין שטיבעלע אַריינגע-
לאָפן.

— טאמעשי, מאמעשי!

האָבן מאמע-מאמע ניט דערקענט און גע-
פרעגט:

— ווער איז דער פרינץ מיט דער פרינצעסין?
מאמעשי, דו דערקענסט אונז ניט? — האָבן די
קינדער אויסגעשריגן.

די מאמע האָט זיי אין די אויגן אַריינגעקוקט און
משהלען און חנהלען דערקענט.

די קינדערלאַך האָבן דער מאמען אלץ דער-
ציילט.

האָט זי זיך שטאַרק דערפרייט, זיי געקושט, גע-
האלזט, געאַרעמט, געטאַנצט.

זיי האָבן געטרונקען, געגעסן און אליהו הנביא
ניט פאַרגעסן.

דער מילנער, די מילנערן און די מילשטיינער

ע ו ו ע ו אַמאַל אַ מילנער און אַ
מילנערן, האָבן זיי געהאַט אַ פאַר
מילשטיינער.
פלעגן דער מילנער און די
מילנערן זאָגן:

— מילשטיינער, מילשטיינער,
גיט אונז קאַרענע מעל, באַקן ברויט אויף דער
וואָך!

האָבן די מילשטיינער געגעבן קאַרענע מעל,
און דער מילנער און די מילנערן פלעגן באַקן ברויט
אויף דער וואָך.

— מילשטיינער, מילשטיינער, גיט אונז וויי-
צענע מעל, באַקן חלה אויף שבת!

האָבן די מילשטיינער געגעבן ווייצענע מעל,
און דער מילנער און די מילנערן פלעגן באַקן חלה
אויף שבת.

גיט איינמאַל דער פריץ, זעט ער, ווי דער מיל-
נער און די מילנערן בעטן מעל ביי די מילשטיי-
נער און די מילשטיינער געבן.

קומט דער פריץ צו דעם מילנער און דער
מילנערן:

— מילנער און מילנערן, קאן מען ביי אייך אי-
נעכטיקן?
— מע קאן!

בייאכט איז אויפגעשטאנען דער פריץ, גענו-
מען די מילשטיינער, איינעם אונטער דער רעכ-
טער פאכווע, איינעם אונטער דער לינקער פאכ-
ווע און אוועקגעגאנגען.

אינדערפרי, אויפגעשטאנען דער מילנער און
די מילנערן —

נישטאָ די מילשטיינער!

האַט דער מילנער און די מילנערן געשיקט
דאָס פערד צום פריץ, אָפנעמען די מילשטיינער.

געקומען דאָס פערד צו דעם פריץ:

— פריץ, פריץ, גיב אָפ די מילשטיינער!

— איך וועל נישט געבן!

און דער פריץ האָט גענומען דאָס פערד און
אָפגעפירט צו זיך אין שטאַל אַרײן.

איז דאָס פערד צוריק נישט געקומען.

האַט דער מילנער און די מילנערן געשיקט די
קו צום פריץ, אָפנעמען די מילשטיינער.

געקומען די קו צו דעם פריץ :
 — פריץ, פריץ, גיב אפ די מילשטיינער.
 — איך וועל ניט געבן !
 און דער פריץ האט גענומען די קו און אפגע-
 פירט צו זיך אין שטאל אריין.
 איז די קו צוריק ניט געקומען.
 האט דער מילנער און די מילנערן געשיקט די
 ציג צום פריץ, אפגעמען די מילשטיינער.
 געקומען די ציג צו דעם פריץ :
 — פריץ פריץ, גיב אפ די מילשטיינער !
 — איך וועל ניט געבן !
 און דער פריץ האט גענומען די ציג און אפגע-
 פירט צו זיך אין שטאל אריין.
 איז די ציג צוריק ניט געקומען.
 זאגט דער האן :
 — איך וועל גיין אפגעמען די מילשטיינער !
 געקומען דער האן צום פריץ :
 זאגט דער האן :
 — פריץ, פריץ, גיב אפ די מילשטיינער !
 — איך וועל ניט געבן !
 איז דער האן ארויפגעשפרונגען אויפן פענס-
 טער, אריינגעשטעלט זיין שנאבל דעם פריץ אין
 רעכטן אויער אריין :

— פריץ, פריץ, גיב אָפּ די מילשטיינער, אַז ניט,
פּיך איך אויס דיין מוח!
דער פריץ געוואָרן אין כעס, געכאַפּט די
שווערד, געוואַלט אַפהאַקן דעם האַן דעם קאַפּ.
דער האַן האָט געגעבן אַ פּלי אָפּ —
און זיך דאָס רעכטע אויער אַפּגעהאַקט!
האַט דער האַן אַריינגעשטעקט זיין שנאַבל
דעם פריץ אין לינקן אויער אַריין:

— פריץ, פריץ, גיב אָפּ די מילשטיינער, אַז ניט,
פּיך איך אויס דיין מוח!
דער פריץ איז געוואָרן אין כעס, געכאַפּט די
שווערד, געוואַלט אַפהאַקן דעם האַן דעם קאַפּ.
דער האַן האָט געגעבן אַ פּלי אָפּ —
נאָר זיך דאָס לינקע אויער אַפּגעהאַקט!
איז דער האַן אַרויפגעפּלויגן דעם פריץ אויפן

קאַפּ:

— פריץ, פריץ, גיב אָפּ די מילשטיינער, אַז ניט,
פּיך איך אויס דיין מוח!
דער פריץ האָט זיך דערשראָקן און אַפּגעגעבן
די מילשטיינער.
דער האַן האָט גענומען די מילשטיינער, איי-
נעם אונטער דעם רעכטן פּליגל, איינעם אונטער
דעם לינקן פּליגל.

זאגט דער האָן צו דעם פריץ:
 — פריץ, פריץ, לאָז ארום דאָס פערד פון
 שטאַל!
 דער פריץ האָט ארויסגעלאָזט דאָס פערד פון
 שטאַל.
 — פריץ, פריץ, לאָז ארום די קו פון שטאַל!
 דער פריץ האָט ארויסגעלאָזט די קו פון שטאַל.
 — פריץ, פריץ, לאָז ארום די ציג פון שטאַל!
 דער פריץ האָט ארויסגעלאָזט די ציג פון
 שטאַל.
 זיינען זיי אלע אוועק אַהיים צו דעם מילנער און
 דער מילנערן, וואו זיי לעבן נאָך ביז היינט.

